

DE STANDAARD.

Woensdag 13 October.

Prijs per kwartaal zonder het Zondagsblad:
Voor Amsterdam f 2,50. — Franco per post f 2,80.
Enkele Nummers 5 Cent aan het Bureel.

BUREEL: Nieuwendijk 67, Amsterdam.
Directeur-Uitgever J. H. KRUYT.

Advertentiën: van 1 tot 6 regels 90 Cent;
iedere regel daarboven 15 Cent; Aanvragen of vermelding
van liefdegaven 10 Cent per regel.

H.H. Geabonneerden op de Standaard, die nog niet voldaan hebben aan ons verzoek tot overmaking per postwissel van de abonnementsgelden over het afgelopen kwartaal, (zie v. a. de Standaard van 9 October) worden beleefdlijk verzocht dit alsnog voor of op den 15den dezer te doen.

J. H. KRUYT.

AMSTERDAM, 12 October 1875.

De Joden onder de Christen-natiën.

IV.

Een tweede oorzaak van de blijvende verwijdering tusschen Joden en Christenen ligt bij de Christennatiën zelf.

Hoe smartelijk het zij, de Christenheid heeft met schaamte en ootmoed te belijden, dat ze zich aan het oude volk des Heeren bezondigd heeft.

Niet in de allereerste tijden van de Christelijke Kerk.

In de dagen toen Israël nog de machtinge was en aan de kleine Christengemeenten den voet op den nek kon zetten; toen Israëls machthebbende nog allerwegen tegen de rust en de veiligheid der Christenen samenzwoer; ja, toen het tot openlijke vervolging kwam en in Palestina en Klein-Azië de Joden naar het zwaard grepen om de Christenen uit te roeien; in die dagen is in de Christelijke litteratuur geen spoor van haat tegen de Joden te vinden en bespeurt men allerwegen bij de Christenen den toelag om te handelen naar de wet van Jezus.

Beginsel van de Christenbelijdenis was: *hebt uw vijanden lief, zegent ze die u vloeken!* en ook toen Israël aan de Gemeente des Heeren ten vijand werd, is die Gemeente, in haar beste dagen, des ondanks, Israël lief blijven hebben en heeft ze Israël gezegend.

De hope, dat ook het Joodsche volk eindigen zou met zijn vooroordeelen af te leggen en Jezus als zijn Koning te eeren, bleef in de Gemeente van Christus stand houden. Men zag in Israël nog wel ter dege het volk, waaruit, voor zooveel het vleesch aangaat, de Christus geboren was. Om Jezus' wil had men ook Israël lief, en de hartstochtelijke gehechtheid aan het volk des Verbonds, die Paulus tot den uitroep bracht: *Ik wenschte wel van Christus verbaunen te zijn, voor mijn broeders, die mijn maagschap zijn naar het vleesch*, bleef in de Gemeente des Heeren elke bitterheid onderdrukken. Nog in de dagen van Augustinus vormde het uitzicht op Israëls toebrengeing een bestanddeel, en men mag zeggen, een levend bestanddeel van de verwachtingen, die onder de Christenen gekoesterd werden. Den Jood te bespotten en te verachten, gold nog als den Christen onwaardig.

Dat het Jodendom dier dagen op zooveel genegenheid geen de minste aanspraak had, behoeft wel nauwelijks herinnering. Immers, de Farizeeuwse geest was vooral destijds onder de Joden heerschende, en het is juist deze in zich zelf gekeerde, harde en liefdelooze geest, die tot vervolging van andersdenkenden, tot uitsluiting en bespottung van wie andersers geestes rijst, uitdrijft.

Het was juist in oppositie met dien geest, dat het Christendom het beginsel der *Gawetensvrijheid* tot heerschappij kwam brengen. Vervolgens, was de Wet van den Jood; *bidden voor uw vijand*, de Wet van den Christen. Juist om Christen ook tegenover den Jood te blijven, moest de Christen den Jood dus sparen en zegenen, ook al joeg de Jood hem na, dorstende naar zijn bloed.

Uit dit oogpunt bezien, was derhalve de Jodenvervolging, waartoe men later overging, een afval van het Christelijk beginsel en een terugkeeren tot het Farizeeuwse beginsel, dat men in den Jood te bestrijden had. Toen de Christen den Jood begon te vervolgen, bleek in geestelijken zin de Jood de sterkere en was het de Jood, die op het

stuk van beginselen den Christen overwon. Wien ook, om des geloofs wille, hij zij dan Jood of Heiden, te vervolgen, kan, naar de zienswijze der Joden in Jezus dagen, door plicht geboden zijn, maar is, naar den maatstaf van Jezus' geest, door en door onchristelijk.

En toch, aan dat onchristelijke hebben de Christen-natiën zich dertien eeuwen lang schuldig gemaakt. De Keizers van Byzantium vooraan, hebben achtereenvolgens alle Vorsten en Prinsen der Christenheid weten en verordeningen uitgevaardigd, om den Jood, als had hij de menscheere verbeurd, buiten recht en wet te sluiten, aan zijn eeredienst te hinderen, alle zekerheid van bezit te ontnemen, en nu eens door schandelijke oogluiking aan de volkswoede prijs te geven, dan, in schier zachter vorm, te tuchtigen met het eigen zwaard. Vooral in het Zuid-Oosten van Europa en in Spanje was het lot der Joden hard en bitter. Beter onder de Slavische volkeren. Het best in Duitschland nog, waar ze, tot een toestand van slavernij verlaagd, als *Reichs Kammerknechten*, een deel van het Keizerlijk domein vormden, maar juist door dezen onvrijen toestand vrij bleven van schandelijke vernieling.

Ook de Hervorming, het mag niet verheeld, bleef nog verre van de eenig deugdelijke gedragslijn, die den Christen tegenover den Jood geboden was. Luther was persoonlijk eer bitter dan liefderijk tegen den Jood gestemd, en veroorloofde zich niet zelden ten koste aan den Jood zeten en kwinkslagen, over wier min waardig karakter geen verschil kan bestaan.

Eerst de tweede Hervorming, die niet van Wittenberg maar van Genève is uitgegaan, bracht ten deze aanvankelijk verbetering. Het zijn niet de Lutherse maar de Calvinistische volken, die aan de Joden het eerst bescherming verleenden. Uit het Lutherse Duitschland vluchtten de Joden naar het Calvinistische Holland. Cromwell, de held der Puriteinsche beweging, heeft de eerste Synagoge te Londen geopend.

Toch gelukte het aan den onheiligen, vervolgzieken geest, om nogmaals dat beter beginsel te onderdrukken. Schier allerwegen werd de zuiverder ontwikkeling van het Calvinisme gestuit; de beweging, die aan Cromwell's naam verbonden is, werd in Engeland overwonnen. En het resultaat was, dat men de Joden duldde, ja, en zeker recht van cederdienst gaf, maar desniettemin de Jood een voorwerp van minachting bleef en het gebed voor Israël bleef ontbreken.

Zonderling!

De Franche Revolutie, die, zonder dat haar aanhangers het vermoeden, de ondermijning van het Christendom bedoelde, heeft toch het eerst den stoot moeten geven, om de Christennatiën te overreden, dat ze den Jood weér recht lieten weêrvaren en heeft ons, zij het ook uit een valsch beginsel, weér in een beter spoor geleid.

Ook zoo echter onderscheide men hierbij wel.

De Franche Revolutie heeft in den Jood tweërlei gezien: 1. den *mensch* en 2. een bruikbaar *instrument* om den invloed van het Christendom te breken. Wat ze niet in hem zag, was de *Jood*.

In zooverre nu als ze de Europeesche natien dwong, den *mensch* weér in den Jood te eeren, sprak ze slechts na, wat in het Christelijk program reeds voor eeuwen lag opgenomen; edoch met dit verschil, dat de Christennatiën het bij een program lieten, en zij dit program deed uitvoeren.

Maar tot het hoogere: om in den Israëliten den *Jood*, den vijand van het Christendom te zien, en hem *nichtthans* lief te hebben, hem te zegenen en wel te doen, daartoe ontbrak het der Franche Revolutie aan zedelijke kracht. Wel wist ook zij, dat bij de Joden de gesmoorde vijandschap tegen het Christendom nog voortleeft, maar deze wetenschap deed bij haar juist de omgekeerde uitwerking: ze wekte geen edele gevoelens, maar onedele hartstochten

op, en leidde tot een onheilige cameraderie met de Joodsche leiders, om met vereende kracht het door beiden even diep gehate Christendom te ondermijnen.

Men reikte niet als Christen de hand aan den Jood als *Jood*, maar lei zelf zijn *Christelijken mantel* af, verzocht den Jood zijn *Joodsch karakter* te vergeten, en vierde nu *eenvoudig als natuurmenschen*, zonder meer, orbeteugeld zijn hartstocht tegen het Christendom naar de Schriften bot. *Écrasez l'ijûme!* werd het ontzettend parool, waaronder men optrok. Voltaire, die dit wachtwoord over zijn lippen bracht, leeft ook ten onzent nog in *Spectator* en *Uilenspiegel* en in het moderne predikanten-orgaan dat zich, o, bittere ironie! de Hervorming heeten durft, soms ook in de *Vrijheid*, voort.

Sinds de onder de belijders van den Christus naar de Schriften een andere geest ontwaakt. De betere overlevering der Christelijke Kerk uit haar beste dagen, is met nieuwe kracht opgeleefd. De liefde heeft weér over den haat getriomfeerd, het gebed is in steê van de spottal ook weér voor Israël op de lippen gekomen. Dien men eertijds ook onder de Christennatiën vloeken dorst, wordt thans door duizenden bij duizenden gezegend.

Sinds Da Costa, Capadose, Schwarz, Van Ronkel, Lion Cachet en anderen ons uit Israël gegeven werden, is, meê op Englands en Schotlands initiatief, de liefde voor Israël weér wakker geworden. Israël is den Christen weér een steun voor zijn geloof, een vleeschen monument voor de waarheid der Heilige Schrift geworden; een volk, dat ook voor de toekomst van het Godsrijk nog een eminente betekenis heeft. Israël heeft weér een plaats in zijn hart.

Dat de Joden deze betere genegenheid hunnerzijds niet beantwoorden, rekene men hun niet toe. Zij *kunnen* niet anders dan ons tegen zijn. Om ook, terwijl ze tegen ons zijn, ons lief te hebben, moesten ze den geest hebben ingedronken van Hem, wiens naam ze verwerpen.

Bovendien: *altâ mente reposum!* de wrok over geleden hoon zit hun diep in het bloed.

De geleden verdrukking heeft ze wantrouwend gemaakt, heeft hun argwaan gevoed, heeft ze geen eerbied voor uw Christendom afgedwongen.

De liefde, waarmee de belijgende Christenheid hun thans tegenkomt, maakt op den Jood geen anderen indruk, dan van huichelachtige zielkooperij.

Ze missen de gave der geestelijke onderscheiding.

Aan een terugkeeren van de oude doolpaden gelooven ze niet.

Wijl ze zelf, *krachtens hun beginsel, exclusief* zijn, kunnen ze zich geen exclusivisme derken, dat, als zoon-ige afwijking van den regel, in *strijd met een beter beginsel* heeft gewoed.

Buitenland.

FET RIJK DES VREDES *).

Het gevoel van zekerheid en rust wortelt in het bewustzijn der kracht. Dit geldt voor de persoonlijke individu en nog veel meer voor den Staat. Het instandhouden der weerbaarheid is de ernstige plicht van den Staat en een der wezenlijke waarborgen voor zijn bestaan. Onder voorbehoud echter dat deze machtsontwikkeling niet ten koste, maar op grond van de inwendige ontwikkeling der kracht geschiedt. Wat men echter op het Vasteland van Europa aanschouwt, herinnert levendig aan den jongeling, die zich voorbereidend tot den gymnastischen kampstrijd, zich weken lang het voedsel onthield om, hetgeen hij daardoor bespaarde, te besteden aan Turngereedschap en onderwijs in het Turnen, zoodat hij op den dag, toen hij in het krijt zou treden, verbluft stond te kijken, dat het hem aan krachten faalde.

De vrede onzer dagen is een vrede zonder zegen. Na den oorlog ten einde gebracht te hebben, wordt het zwaard niet voorgoed in de schede geborgen; zelfs in vredestijd zijn de gemoeederen beklemd en

*) Zur Reduktion der Continentalen Heere. Ein Vorschlag von Dr. Adolph Fischhof. Wien, 1875. Wallishausser'sche Buchhandlung.

beangst. De ondernemingsgeest is verlamd, de speculanten gaan behoedzaam en tastend voorwaarts; ten allen tijde gevoelt men zich aan den rand van den afgrond. Het is alsof Europa geplaatst is, tusschen lichten aan den eenen, vaten kruut aan den anderen kant. Allen rusten zich ten strijde uit; men organiseert, men verbetert, zoodat men ter nauwernood meer weet, wie voorgaat en wie volgt, wat oorzaak of wat uitwerking is, wie bedreigt of wie bedreigd wordt.

Het ergste van deze algemeene calamiteit is, dat de volkeren te vergeefs naar een redder zoeken. Indien in de groote staten van Europa nog altijd het absolutisme zijn scepter zwaaid, dan zou het volk heil kunnen verwachten van constitutioneele instellingen. Met uitondering echter van Rusland verheugt men zich alerwege in het parlementarisme, en zoo ziet men overal bij de beraadslagingen over het budget van oorlog, protesteeren, zich verzetten; terwijl ten slotte de hooge eischen worden toegestaan. En dit is natuurlijk. Er wordt gestemd onder den invloed van omstandigheden die men niet vermogt te veranderen. Wie geen gelden voor dit doel wil toestaan zou als onvaderlandsliedend worden gebrandmerkt. Niet de parlementen beheerschen den toestand in Europa, zij zijn er aan onderworpen.

Vanwaar die dwang; vanwaar die onmacht der wetgevende lichamen, tegenover de grootste aller plagen? 't Antwoord ligt voor de hand. Het is te wijten aan het isolement van de volksvertegenwoordigers. Elk parlement beheerscht slechts een kleiner of grooter deel van het continent. Aan den vertegenwoordiging van heel het werelddeel is nog nimmer gedacht. Waar groote belangen op het spel stonden, zocht men baat bij internationale vereenigingen. De Kerk heeft hare conciliën, de handel zijne internationale markten; de kunst, de industrie en delandbouw hebben hare wereldtentoonstellingen, maar Europa's algemeen belang heeft geen middenpunt, zelfs de openbare meening van ons werelddeel heeft noch voor politieke, noch voor sociale vragen, waarmede het algemeen belang zoo zeer is gemoeid, een centraal orgaan.

Hetgeen allen het nauwt ter harte gaat mag zeer zeker heeten een vermindering der lasten en wat daarmede hand aan hand gaat, de kwestie der weerbaarheid, en het zou gewis een schoone taak zijn indien een internationaal parlement deze vraagstukken ter harte nam en tot oplossing trachtte te brengen; door een beroep te doen op de regeeringen, zou een proportionele vermindering der legers te verkrijgen zijn, zoodat de eigenlijke machtsverhouding niet gewijzigd werd.

Die machtsverhouding spruit niet voort uit de absolute, maar uit de relatieve grootte der continentale legers. Als de eene staat zijn militaire macht zoo hoog mogelijk opvoert, volgen de mogendheden van gelijke grootte dit voorbeeld, zoodat de maatregel totaal zonder effect blijft. Welk nut dus heeft het als men zich tot de tanden wapent; waartoe dient het zich uitputten, waartoe dient die krachtverspilling? Getuigt het van wijsheid, voorzichtig te zijn als de soldaat die, uit vrees dat hij in den krijg zou gedood worden, zich in vredestdij den doodsteek gaf?

Het gezond verstand en de menscheijkheid gebieden de regeeringen zich te onwapenen in gelijke mate als zij zich tot nu toe wapenden.

Een krachtige impulsie tot zulk een loffelijken wedijver zou een internationale conferentie kunnen geven; dan zou een einde kunnen gemaakt worden aan een toestand, die erger nog is dan een open oorlog. De burgers van heel Europa zouden van groote lasten worden bevrijd, en toch zou geen mogendheid meer dan thans zijn nabuur behoeven te duchten, aangezien de onwapening op alle Staten proportioneel zou worden toegepast.

Waartoe, zal men vragen, die nieuwe parlementaire instelling? Is het niet de taak der diplomatie de ontwapeningsquaestie tot oplossing te brengen? Zeer zeker. Doch gesteld dat onze diplomaten in dien geest werkzaam waren; dan was het resultaat tot nu toe, nul. In de kringen waarin de diplomatie verkeert, heeft men veel meer oog en oor voor machtsontwikkeling dan voor inkrimping, en ducht men veel meer de politieke gevaren, die bij onvolgende weerkraft van buiten dreigen, dan dat men let op de staathuishoudkundige en sociale belangen. Van de diplomatie heeft men niets te verwachten. Zij, die gebukt gaan onder de lasten, moeten zelf het initiatief nemen om zich er van te ontslaan. De vermindering van de oorlogsbudgetten moet geen homoöpatisch, maar een aloopathisch geneesmiddel zijn. Met andere woorden, geen halve maatregel moet genomen, maar een flinke, doortastende, afdoende.

De vermindering van het leger zou niet de eenige internationale zaak zijn welke dit continentaal parlement tot oplossing zou moeten brengen. Er zijn een tal van oeconomiche, sociale en politieke vraagstukken, die aan de orde zouden kunnen worden gesteld. Doet in Europa de vernielende en vernietigende »internationale» zich niet gelden? Valt er niet veel te doen om in de sociale wanverhouding te voorzien? Is het geen dringende behoefte voor de meeste landen van Europa, dat de staathuishouding een reorganisatie onderga? — dit zijn slechts enkele punten van de zeer velen, die te berde zouden kunnen gebracht worden.

Hoe dringend noodzakelijk eene wijziging is, blijkt hieruit, dat alle berekeningen, alle uitgaven, die men zich heeft getroost in één oogwenk teniet kunnen worden gedaan. Iedere Minis'er van oorlog loopt gevaar, dat zijne maatregelen worden verijdeld, door een nieuwe uitvinding op het gebied der moordtuigen, en geen enkele belastingschuldige is een oogenblik zeker, dat geen nieuw projectiel hem nieuwe lasten zal opleggen. Brengt deze militaire vernieuwingszucht eenigen Staat voordeel? Geenszins. Waar de een voorgaat, volgt ras de ander. Geen wint aan macht, allen spillen reusschtige sommen.

Nadat de schrijver heeft betoogd, dat het niet constitutioneele Rusland geen bezwaar zou wezen om een internationaal parlement tot stand te brengen, bespreekt hij de vraag van wie het bijeenroepen van zulk een internationaal Wetgevend Lichaam zou moeten uitgaan. Hierop antwoordt hij dat dit de eigenaardige taak zou zijn, van een der groote mogendheden van het continent, met uitsluiting echter van Duitschland en Frankrijk om redenen, die wij hier niet behoeven te omschrijven. Hij pleit voor Oostenrijk—Hongarije als de veteran onder de groote mogendheden en omdat het rijk van den Donau bewoond wordt door Germaansche, Romaansche en Slavische volkeren: de stammen van bijna alle natien van het Europeesch continent.

Reeds eenmaal in deze eeuw had te Weenen een vredescongres plaats, en het zoude der oud-erwaardige keizerstad eene eere te meer zijn, wanneer na verloop van 60 jaren zij als metropool werd uitverkoren, om de vertegenwoordiging der natien binnen hare muren te herbergen.

Het denkbeeld van Dr. Adolph Fischhof behoort gewis tot het rijk der utopien, der vrome wenschen. Toch hebben wij zijne brochure gewichtig genoeg geacht om voor onze lezers in enkele trekken zijne denkbeelden terug te geven.

Engeland. In het begin des jaars zijn plannen ontworpen tot wijziging van het tarief van invoer in Britsch-Indië. Hierdoor werden onder anderen de rechten van invoer op katoenen goederen een kleinigheid vermindert. Hiermede zijn de fabriekanten te Manchester niet tevreden, daar de markies van Salisbury hun eene groote vermindering had voorgespiegeld. Men beweert echter ten onrechte, dat dit invoerrecht als een prohibeërend recht moet aangemerkt worden. In Manchester mag men het als zoodanig beschouwen, maar feitelijk dient het om de schatkist tijdelijk te stijven, daar men van plan is het recht zoo spoedig doenlijk weder af te schaffen. Te Manchester was men van meening dat, zoo men voor het oogenblik al niet tot de geheele afschaffing kon overgaan, eene reductie tot op de helft althans geboden was. Uit Londen wordt aan de *Manchester Guardian* geschreven, dat dit ook door den minister wordt gewenscht. Het tarief werd echter door Lord Northbrook geregeld en niet door den Raad van Indië te Londen en het is geen gebruik de bepalingen van den Raad te Calcutta te Londen te wijzigen. Voor het oogenblik mag men dus geene wijziging verwachten. De Londensche correspondent van genoemd blad zegt echter, dat de Minister aan de Manchester handelaars beloofd heeft een bijzonderen commissaris naar Indië te zullen zenden om de quaestie voor het volgende jaar te regelen.

Het gerucht is te Londen in omloop, dat aan al de Britsche oorlogsschepen in de Japaneesche havens bevel is gezonden om zich naar China te begeven.

De prinses van Wales geleidt haar echtgenoot op zijne reis naar Britsch-Indië tot aan Calais.

De arbeiders-vredevereeniging heeft het besluit genomen om het Vasteland aanhang te verkrijgen. Er is een secretaris benoemd voor Duitschland en agenten te Baden en te Frankfurt met het doel om ten spoedigste een congres in Duitschland te beleggen.

Denemarken. Volgens *Berlingsk Tidende* treedt baron Rosenoern-Lehn op als

minister van binnenlandsche zaken, in plaats van wijlen graaf Moltke-Bregentved.

— De zitting van den Rijksdag is verdaagd tot het einde van November, omdat het 't kabinet onmogelijk was, gered te komen met het wetsontwerp betreffende de verdediging. Hieruit blijkt dat generaal Halffner 't met zijn voorganger niet eens is, en de bestaande plannen wensch om te werken.

Turkije. De Italiaansche regeering heeft of officieele wijze nadere ophelderingen van de Porte verlangd over de nieuwe financiële maatregelen. Ook de gezanten van andere mogendheden drongen hierop aan, doch slechts op officieuse wijze. De lokale banken zullen eene petitie indienen.

— Aan de *Times* wordt uit Therapia gemeld, dat een nieuw decreet is uitgevaardigd betreffende de interestbetaling en de amortisatie van binnen en buitenlandsche schuld. Hieruit blijkt dat als waarvoor de deugdelijke betaling van 50 pCt. van den interest der obligatiën en van den interest der nieuwe stukken, worden gegeven: de invoerrechten en de inkomsten voortspruitende uit de zout- en tabakmonopolieën, alsmede de schatting door Egypte te betalen. Blijkt dit onvoldoende, dan zal de belasting op de schapen er bijgevoegd worden. Indien na verloop van 5 jaren de stukken, tegenwoordigende de overige 50 pCt. der achterstallige rente, niet kunnen ingelost worden, dan zal deze aflossing onder behoorlijke borgstelling worden verdaagd. De geheele operatie, zegt de *Times*, komt dus hierop neer, dat Turkije een geforceerde leening bij zijne crediteuren sluit van 35 miljoen ad 5 pCt.; af te lossen a pari.

— De Sultan heeft een firman onderteekend, volgens welken te Jaffa eene haven aangelegd en tusschen deze stad en Jeruzalem een spoorweg gebouwd zal worden, voornamelijk ten dienste van de reizigers, die jaarlijks, ten getale van omstreeks 80,000, Jeruzalem komen bezoeken.

— De *Pol. Correspondent* maakt weder melding van verscheidene schermutselingen in de opgestane Turksche districten, waarbij nu eens de insurgenten, dan weder de Turken de bovenhand hebben behouden. Uit deze berichten blijkt, dat van beide zijden met groote barbaarsheid wordt te werk gegaan; de veroverde dorpen en vlekken worden aan de vlammen prijs gegeven; aan dooden en gewonden wordt het hoofd afgehouden, en andere gruwelen worden gepleegd.

Servië. De vorst Milan treedt heden of morgen in den echt met mejuffrouw von Chieschen. De keizer van Rusland treedt als getuige op en wordt vergezondigd door den adjudant-generaal graaf Sumarokow.

— Aangaande het nieuwe Servische ministerie wordt gemeld: „Zoals te voorzien was, treft men in het nieuwe kabinet geen enkel gewichtig staatsman aan, met uitzondering van Kaljevic, minister-president en tevens minister van binnenlandsche zaken. een ervaren en populair partijman, die als het hoofd der gematigde liberalen wordt beschouwd. Nevens hem staan twee ambtenaren: Pawlovic voor buitenlandsche zaken en Jankovic voor financiën; twee hoogleeraren en twee mannen uit het leger. De kolonel Tichomir Nikolic, de minister van oorlog, een bloedverwant van vorst Milan, geldt als een bekwaam krijgsman, die tijdens het kabinet Ristic voor zeer oorlogszuchtig doorging, maar die gezondheid thans wel zal hebben laten varen. De majoor Zoravoknic, minister van openbare werken, is zelfs in de militaire kringen weinig bekend en weet waarschijnlijk zelf niet, hoe hij aan de portefeuille is gekomen. Prof. Boskovic, de nieuwe minister van eeredienst, was reeds als candidaat bij het vorige kabinet genoemd; hij wordt gezegd een zeer bekwaam man te zijn.

De *Pol. Corr.* zegt ten opzichte van het nieuwe kabinet, dat het over het geheel gematigd liberaal is, en dat op zijne vredelevende bedoelingen te meer valt te rekenen, daar het behoud des vredes de wezenlijke aanleiding tot zijne optreding is.

In de graafschappen Leicester en Warwick is door overstromingen groote schade aangericht.

— Te Parijs is in beslag genomen een boekwerk *Le roman d'une Américaine* dat laster bevat ten opzichte van de keizerlijke familie van Rusland.

— Den 1sten is te Lands Crona een nieuwe volks hoogeschool voor vrouwen geopend. 43 dames meldden zich tot bijwoning der lessen aan.

— Te Berlijn is in den ochtend van den 10. brand ontstaan in het reusachtige hotel, der *Kaiser Hof*, dat den eersten October geopend was. In een zeer korten tijd stond het gebouw aan de vier hoeken in brand. Het hotel was tot in de boven etages verhuurd; men kan zich dus voorstellen de verwarring die er heerschte. De brandweer was spoedig ter plaatse van het onheil en met alle krachtsinspanning slaagde men er in het vuur meester te worden, dat in de droogkamer was ontstaan.

— Te Dresden is dezer dagen een congres gehouden, waarop 35 instellingen ten behoeve van doofstommen in Duitschland, Oostenrijk en Zwitserland vertegenwoordigd waren. De volgende besluiten zijn genomen: 1. Tegenwoordig worden in de doofstommen-instellingen gene kinderen beneden acht jaren opgenomen. Toch is het noodig, dat hunne ontwikkeling reeds zoo vroeg mogelijk worde opgewekt en het congres is van oordeel, dat hietoe voorbereidende scholen moeten worden opgericht. 2. De opvoeding van doofstomme kinderen moet op vierjarige leeftijd beginnen in de zogenaamde kindertuinen; drie jaren later in de doofstommen-instelling voortgezet worden en na zes jaren eindigen in de herhalingschool, waar het onderricht eveneens zes jaren duren moet. Het beginsel van verplicht onderwijs moet evenzeer op doofstommen worden toegepast. 4. In elke instelling moeten ten minste twee der meesters doofstom zijn; de overigen moeten de vingerspraak kennen.

Binnenland.

AMSTERDAM, 12 October.

De verwikkelingen met Venezuela, die jl. Zaterdag, zoals ons per telegraaf gemeld werd, geleid hebben tot het vertrek van den gezant van Venezuela uit de residentie, kwamen reeds gisteren in de zitting der Tweede Kamer ter sprake. Terstond toch, nadat op voorstel des Voorzitters besloten was het wetsontwerp tot aanleg van Staatsspoorwegen aan de orde te stellen na afloop der beraadslagingen over de drie onderwerpen van rechterlijken aard (die Woensdag in behandeling komen), vroeg de heer FRANSSEN VAN DE PUTTE verlos, der Regeering eenige inlichtingen te vragen omtrent den stand onzer actueele betrekkingen met Venezuela.

Wel opperde de heer VAN KERKWIJK de bedenking, dat 't beter ware de Venezolaansche kwestie te bespreken in een volttaliger vergadering en op een tijdstip dat de leden zich beter op de hoogte hadden kunnen stellen van hetgeen er vroeger met Venezuela is voorgevallen, maar nadat de Voorzitter had opgemerkt, dat 't thans alleen betrof eene vraag naar inlichtingen, waaromtrent thans nog geen discussie behoefde gevoerd te worden, werd het verlos aan den heer Van de Putte verleend.

Deze gaf nu te kennen, dat hij uit de berichten der dagbladen, die vermeld hebben dat de diplomatieke relatie met Venezuela zijn afgebroken, aanleiding vond den Minister van Buitenlandsche Zaken, die tegenwoordig was, te verzoeken, of die berichten tegen te spreken, of mede te deelen al datgene wat de Regeering voor mededeeling geschikt acht met 't oog op onze tegenwoordige verhouding tot Venezuela, voor zoover 's lands belang dit toelaat.

De Minister van Buitenlandsche Zaken verklaarde zich daartoe terstond bereid. Ofschoon hij het diplomatieke incident niet van dat belang beschouwd had om erstond het onderwerp eener Regeeringsmededeeling van te maken, was hij, door den heer v. d. Putte van diens voornemen onderricht, thans voldoende voorbereid om die mededeelingen aan 's lands vertegenwoordiging te doen, welke de omstandigheden toelieten. Hij achtte het zelfs, bij het uiteenloopen der berichten in de nieuwbladen, goed dat de Staten-Generaal en de natie omtrent den waren stand van zaken onderricht werden.

Daarom was 't echter noodig teing te treden tot hetgeen het vorig jaar bij 's Ministers begroting in deze Kamer was besproken. Venezuela stond toen tegenover Nederland met eenige onafgedane diplomatieke pretentiën, waarvan de betaling door den vorigen gezant op zich was genomen. Daar Venezuela bezwaar maakte enigen er van te voldoen, moest de Regeering toen zich eenvoudig bepalen, aan te dringen op liquidatie en betaling. Daarom heeft de Minister ten vorigen jare ook verklaard, tegenover Venezuela niet krachtiger te kunnen optreden dan andere Staten van Europa en zelfs de Vereenigde Staten van Amerika, die allen dezelfde moeilijkheden met Venezuela hadden, en toch het stilzwijgen bewaarden.

Op dat tijdstip was de haven van Curaçao opengesteld voor den uitvoer van wapenen en munitie. Hier herinnerde de Minister hoe de Regeering reeds in 1871 en 1872 met 't oog op de voortdurende opstanden in Venezuela, een kon. besluit had uitgelokt, waarbij verboden werd den uitvoer van wapens en munitie uit de Curaçao'sche havens, — een besluit waartoe de Nederlandsche Regeering door geene internationale verplichting gebonden was; een besluit dus dat van hare welwillendheid bijk gaf.

Daar echter den Gouverneur van Curaçao verlos was gegeven, het verbod op te heffen als de omstandigheden dit toelieten, was de haven van Curaçao geruimen tijd reeds open, toen er in de tweede helft van October 1874 in Falcon, een provincie in Venezuela, wederom een opstand uitbrak. Op den 27sten October 1874 sloot daarop de Gouverneur van Curaçao wederom de haven voor de uitvoer van wapenen.

Den 31sten October sloot Venezuela een blokkade voor Falcon.

Op hetzelfde tijdstip had het bekende incident met den Nederlandschen schoener *Midus* plaats. Deze, uit Curaçao uitgezeld, eenige dagen voor 't uitbreken van den opstand, deed eenige eilanden en de haven Cumana aan, allen aan de Oostkust van Venezuela gelegen, om zich van water te voorzien. De Regeering te Caracas beweerde echter dat de *Midus* oorlogsbehoeften op die plaatsen wilde deponeeren en nam daarom den schoener in beslag, een dag vóór dat de blokkade van de Westkust plaats had. De bemanning werd gevangen genomen, en gepijnd, om haar de bekentenissen te ontkomen, dat het schip oorlogsbehoeften inhield.

Het schip werd prijsverklaard door de rechterlijke macht en voor dat de einduitspraak nog gevallen was, reeds ingericht tot Venezolaansche oorlogsschip, geheel in strijd met het volkenrecht.

Den 17den Maart 1875 hield de Venezolaansche regeering de blokkade op, maar sloot de havens van Vela de Coro en Maracaibo (aan de Westkust) waardoor den handel van Curaçao een zwaren slag werd toegebracht.

Den 5den Mei kondigde de president van Venezuela in zijn boodschap aan 't Congres aan, dat Venezuela van Nederland eischen zou teruggave van alle kosten wegens de demping van den opstand in Falcon, waarvoor zij Nederland verantwoordelijk stelde, omdat van Curaçao uit de opstand zou zijn uitgegaan en gevoed. Dit was slechts een voorloopige maatregel, die dienen moest om de gemeenschap tusschen Venezuela en Curaçao te strekken, waardoor de handel van Curaçao zeer lijdt.

In dien toestand eischte de Nederlandsche zaakgelastigde te Caracas teruggave van de *Midus* en protesteerde hij tegen de sluiting der havens. Verder ging de Nederlandsche regeering niet, op 't voetspoor van Engeland, van welk land een schip, *Juliette* geheten, schier onder gelijke omstandigheden als de *Midus*, in beslag was genomen, en dat zich bepaalde tot reclame.

Venezuela formuleerde harerzijds een eisch om schadeloosstelling en leverde daarbij in een zeer accuraat staat van alle kosten, door haar tot demping van den opstand gemaakt, welke zij van Nederland terugvorderde.

Zoo stonden de zaken, toen de Minister uit de Haagsche bladen de aankomst vernam van een gezantschap van Venezuela in de residentie. Van die zending was hem noch den Nederlandschen zaakgelastigde te Caracas mededeeling gedaan. Ofschoon de zending zelf in de vormen te wenschen overliet en 't zeer moeilijk viel te handelen, daarde Regeering telkens uit Caracas informatie moest innemen, admitteerde zij den gezant.

Van dezen vernam zij, dat Venezuela eischte: betaling van schadeloosstelling wegens den opstand; vervanging van den Gouverneur van Caracas; sluiting van de haven van Curaçao voor den uitvoer van wapenen en voorts zich beklagde over de pers op Curaçao.

Die eischen vielen den Minister wat al te hard en hij was niet genegen daarover te spreken, tenzij aanvankelijk ook het nationaal gevoel en 't belang van Nederland enigzins bevredigd was. Daarom stelde de Nederlandsche Regeering aan den Gezant twee eischen: 1. dat de *Midus* (als in strijd met het volkenrecht genomen) aan Nederland zou worden teruggegeven, en 2. dat de havens van Coro en Maracaibo voor den handel zouden worden opengesteld. Werden die eischen ingewilligd, dan verklaarde de Minister zich bereid nader de eischen van Venezuela te onderzoeken. De tweede eisch werd gedaan met het oog op het gewicht voor den handel van Curaçao, zoowel als op grond dat, waar Nederland uit welwillendheid tegenover Venezuela de haven van Curaçao sloot, Venezuela harerzijds niet bij wijze van représaille die twee havens mocht sluiten.

De Nederlandsche Regeering stelde nu den gezant een termijn, binnen welken hij zich omtrent de beide eischen van Nederland had te verklaren.

Den 6en October 11. nu heeft de Gezant zijn antwoord gegeven: de *Midus* ter beschikking van Nederland gesteld, maar intrekking verzocht van den eisch tot opstelling der beide havens binnen drie dagen. Mocht de Regeering daartoe niet kunnen besluiten, dan vroeg de Gezant zijn paspoort.

Den 8en October heeft de Nederlandsche Regeering verklaard, den eisch niet te kunnen terugnemen. Daarop heeft de Gezant de residentie verlaten.

De officiële relatien tusschen Venezuela en Nederland zijn dus onderbroken. Dat is de toestand: niets meer, niets minder. In zijne laatste Nota gaf de Gezant nog den wensch te kennen, dat de moeilijkheden mochten worden opgelost „d'une manière pacifique et mutuellement satisfaisante.“ Uit den loop der onderhandelingen kan blijken, dat de Nederlandsche Regeering niets liever dan zoodanige oplossing verlangt.

De Minister hoopte dat de Kamer, na deze mededeeling, goed zou mogen vinden niet vooruitte loopen op den verderen loop van zaken, daar in de discussiën soms woorden worden gesproken, die verkeerd zouden kunnen werken. De toestand toch compliceert zich door de spanning, die noodzakelijk wordt door de eischen en wederrechten der beide Staten.

De toestand kwam den Minister niet zorgwekkend voor, maar ernstig genoeg om allen aan te manen, zeer voorzichtig te zijn. Ten slotte drukte hij de hoop uit, dat hem, waar hij 's lands belang behartigde, de steun van alle leden, van welke richting ook, niet zou ontbreken.

Daarmede eindigde de Minister, niet de interpellatie echter. De beraadslagingen daarover namelijk zijn verdaagd tot later, nadat de rede des Ministers zal zijn gepubliceerd.

Na deze belangrijke rede was de belangstelling voor het voorstel van de heeren Viruly c. s., tot wijziging van 't Reglement van orde, wel eenigzins geweken. Zoofs men zich herinneren zal, strekte dit voorstel, zoals het na overleg met de Commissie van Rapporteurs was vastgesteld, om te bepalen, dat over de motie tot sluiting niet beraadslaagd wordt, maar vóór de stemming de Voorzitter alleen aan de Ministers of voorstellers vraagt, of zij nog 't woord wenschen te voeren over het onderwerp in behandeling.

Toch had over dit voorstel debat plaats, evenals over het amendement van den heer HAFMANS, daarvoor voorgesteld, strekkende om te bepalen, dat minstens vijf leden eene motie tot sluiting mochten ondersteunen.

De slotsom van 't debat was, dat dit amendement met 37 tegen 20 stemmen verworpen werd en het voorstel van den heer Viruly met 't zelfde stemmen aantal werd aangenomen.

Heden is de kwestie der verkiezing te Haarlem meer aan de orde.

ATSJIN.

Blijkens een bij het Departement van Koloniën ontvangen telegram van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, heeft de tijdelijke militaire en civile bevelhebber in Atsjin den 6den dezer aan de Indische Regeering bericht, dat de gezondheidstoestand gunstig was en dat de vorst van Rigas stappen deed tot de erkenning der Nederlandsche soevereiniteit.

(St.-Cr.)

Reeds is het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer verscheuen omtrent het hoofdstuk Buitenlandsche Zaken voor 1876. Het behelst een aantal opmerkingen en vragen. In al de afdelingen

worden de verwikkelingen met Venezuela besproken en werden inlichtingen van de Regeering gevraagd, vliende men zich, dat door haar beleid de verwikkelingen in der minne uit den weg zouden worden geruimd. In eene afdeling werd gevraagd naar de verrichtingen der Regeering om de uitvoeringsverplichtingen ook tot de koloniën uit te breiden, waar misdadigers maar al te dikwijls een veilig toevluchtsoord zoeken. Verder werd aangehouden op spoedige overlegging van het traactat betreffende de aansluiting van den Westphaalschen spoorweg, ter beoordeeling van het daarvoor aangevraagd subsidie.

Met betrekking tot de onlangs in Engeland ingevoerde wettelijke maatregelen tegen onzevarende schepen, werd aanbevolen nauwkeurige kennisgeving van al hetgeen dienaangaande in Engeland geschied is en gewezen op het gevaar dat schepen, als onzevarende, in Engeland afgekeurd, aan Nederlanders worden overgedragen en daarna onder Nederlandsche vlag in de vaart blijven. Inlichtingen werden gevraagd omtrent de bemoeilijking in Pruisen van aldaar wonende Nederlanders, bij gemis van sommige nationale schijfjes; omtrent de in den laatste tijd herhaaldelijk vernomen klachten over geweldadigheden, door Eunoischen tegen Nederlandsche visschers. In meer dan eene afdeling werd de aandacht gevestigd op feiten, plaats hebbende bij het aanwerven in het buitenland van vrijwilligers voor ons Indisch leger.

Met welk doel er een raad-adviseur bij dit departement is benoemd, was sommigen leden niet duidelijk, doch van andere zijde werd hier tegen ingebracht, dat die benoeming gedaan is, ten einde den Minister te kunnen raadplegen over punten van internationale wetgeving. Enkele leden in eene sectie betrouden het, dat zoo weinig jongelieden zich aanmelden voor de diplomatieke examens en drongen aan op verbetering in den toestand, door vergemakkelijking van den toegang tot de diplomatie voor jongelieden.

Bij de behandeling der onderdeelen werd op de uitzetting der uitgaven gewezen en daartegen door sommige leden ernstig bezwaar gemaakt. Vrij algemeen werd er op aangedrongen dat de diplomatieke post in Lissabon weder zou worden vervuld en het belang onzer handelsbetrekkingen met Portugal; in twee afdelingen kwam men op tegen de tracemetsverhoging van den gezant in Rusland.

* Het ramschip *Ruffel* is heden ochtend van 's Rijks Marinewerf alhier naar Willems-oord vertrokken. Het is van nieuwe stoomketels voorzien en heeft eenige herstellingen ondergaan.

Gisterenavond had in de *Keizerskroon* de algem. vergadering plaats van obligatiehouders 2de sectie en obligatiehouders 1869 in den St. Paul- en Pacific-spoorweg.

De Commissie, die in eene vorige vergadering waren aangewezen, ten einde met het Comité in overleg te treden over eene aannemelijke regeling van de wederzijdsche belangen der genoemde twee leening, hebben met het Comité besloten, aan de vergadering voor te stellen het ahangig regeringsplan aldus te wijzigen: dat de houders van 1000 doll. 2de sectie obligatie zullen ontvangen; in Main-line 2de hypotheek Spoorweg obligatiën 150 doll. (in plaats van 250 doll. als oorspronkelijk voorgesteld), en in eerste preferente aandeelen 350 doll. (in plaats van 250 doll. als oorspronkelijk voorgesteld) en dat de houders van 1000 doll. 1869er obligatiën zullen ontvangen: in Main-line 2de hypotheek Spoorweg-obligatiën 300 doll. (in plaats van 250 doll. als oorspronkelijk voorgesteld), en in eerste preferente aandeelen 200 doll. (in plaats van 250 doll. als oorspronkelijk voorgesteld.)

Beide voorstellen zijn na breedvoerige bespreking aangenomen. Het eerste met 402,000 tegen 121,000 dollars en het tweede met 1,239,000 tegen 172,000 dollars.

Leiden, 11 Oct. De commissie van oppertoezicht en beheer over de Kweekschool voor Zeevaart alhier heeft bekend gemaakt, dat op Maandag 25 October a.s. in genoemde inrichting eene keuring zal plaats hebben van knapen, welke bij 's Rijks zee-macht eene verbintenis wenschen aan te gaan.

— Voor de openstaande leeraarsplaatsen aan de gemeentelinstellingen voor hooger en middelbaar onderwijs alhier worden door de betrokken autoriteiten ter benoeming aanbevolen, als: voor de natuurlijke historie, Dr. W. Burck, te Haarlem; voor de hoogduitsche taal en letterkunde, de heer J. J. A. Frantzen, te Oosterhout, en voor de Engelsche taal en letterkunde, de heer Thomas Plummer, thans docent te Noorthey.

Gouda, 12 Oct. De collecte, door de welwillendheid van eenige heeren heiden alhier ten behoeve van schipper Brand gehouden, die 11. week het ongeluk had, te Gouda zijn vaartuig te zien zinken, heeft opgebracht de som van f 286.15.

GEBOORTEN NIEUW.

* Heden morgen is een 22-jarig jongman, wonende op het Wittenburgerdijkje, in eene ijende typhuskroes, een oogblik onbewakt zijnde, uit zijn bed gegaan, de deur uitgelopen en te water gesprongen, waaruit hij eenigen tijd later levenloos is opgehaald.

— Van een lokalen trein, die 's morgens van Vogelenzang naar Haarlem vertrekt, draillende gisteren ochtend dicht bij het station Vogelenzang een ledig rijtuig der derde klasse, waardoor een spoor versperd werd, tengevolge waarvan de eerstvolgende treinen een groot uur oponthoud ondervoelen.

Koloniën.

BATAVIA, 8 September.

In het Mail Overzicht van den Indië wordt het volgende medegedeeld:

Uit Atsjin zijn geene berichten van eenige betekenissen gekomen. Het laatste telegram van kolonel Wiggers van Kerchem, van 22 Augustus, luidt aldus:

„Niets meldenswaardig voorgevallen. Gezondheidstoestand gunstig; sedert 16 dezer geen cholera gevallen; het cholera-hospitaal is ledig.“

Het *Rode Kruis* heeft van de marine te Atsjin eene bijdrage ontvangen ten bedrage van f 121.27. Deze gift is niet het gevolg van een beroep, dat het hoofdcmité op de liefdadigheid heeft gedaan en waar-

aan van verschillende zijden ook buiten Batavia beantwoord wordt. Geheel uit eigen beweging en nadat door den afgetreden commandant der maritieme middelen te Atsjin, den kapitein ter zee Kip, daartoe het denkbeeld was aangegeven, is door de marine de bovenvermelde som bijeengebracht, hetgeen de waarde der bijdragen in zekeren zin nog verhoogt.

De geruchten omtrent eene derde expeditie lossen zich thans op. Er is geen oogenblik aan eene derde expeditie gedacht, maar wel aan de aflossing van een gedeelte der krijgsmacht, welke zich thans op het oorlogstooncel bevindt. De barissan van Madura, wien het garnizoensleven op Java vrij wel begon te vervelen, zal eerlang mede naar Atsjin worden gedirigeerd.

Belangrijke regeringsmaatregelen zijn niet mede te deelen.

De resident van Cheribon, de heer Netherburgh, heeft tweejarig verlof naar Nederland verkregen; in zijne plaats is benoemd de heer Wijnmalen, secretaris bij het Departement van Binn. Bestuur.

In de eerste 6 maanden des jaars is op de buitenbezittingen aan inkomende en uitgaande rechten ontvangen een bedrag van f 351,189.48, tegen f 415,374.07 in hetzelfde tijdperk van het vorige jaar.

Gedurende de zeven eerste maanden van dit jaar is op Java en Madura aan in- en uitvoerrechten ontvangen f 4,187,145.44, tegen f 4,623,581.28 in hetzelfde tijdperk van 1874.

De opbrengst van het vervoer op den spoorweg Batavia-Buitenzorg over de maand Juli heeft bedragen f 45,272.77. De ontvangsten op de lijn Samarang-Vorstenlanden-Willem I in dezelfde maand beliepen f 236,527.06.

Den 1sten dezer kwam alhier aan het Italiaansche stoomschip *Batavia*, het eerste van de Rubattino-lijn, welke een dienst tusschen Napels, Genua en Marseille, Batavia, Singapore en Pinang beoogt. Aan boord bevond zich een ambtenaar van het Italiaansche ministerie van koophandel, de heer Joseph Solimbergo, belast om op deze reis inlichtingen in te winnen omtrent al hetgeen voor den handel en de scheepvaart van Italië van nut of belang kon zijn.

Het proces tegen den vervaarlijger van valsche bankbiljetten heeft voor den Raad van Justitie te Samarang voortgeduurd. Den 6den dezer heeft het O. M. geëischt tegen Aels 20 jaar tuchthuisstraf en voor 5 Chineezen, als medeplichtigen, van 5 tot 15 jaren dwangarbeid.

Volgens de Locomotief, zou de commissie voor de havenwerken van Samarang Korowelang in Kendal, ten westen van de monding der rivier Bodrie, hebben aangewezen als eene geschikte plaats tot aanleg van een nieuwe haven. Een ingenieur zou bezig zijn met nadere opnemingen. Wij willen hopen dat Samarang gelukkiger moge zijn dan Batavia en het einde van het onderzoek niet zal wezen, dat men ten slotte den handel de vraag voorlegt: of een nieuwe haven wel zoo urgent is, aangezien de kosten zoo hoog loopen.

Onder de familie, die dezer dagen op de droevigste wijze door de cholera geteisterd zijn, behoort het gezin van den heer Van Daalen, redakteur van de *Javabode*. Van de 8 kinderen, waaronder reeds volwassen dochters, werden 6 hevig aange-tast; 4 zijn ten grave gedaald en 2 bevinden zich in hoogst ernstigen toestand.

Te Padang hebben geruchten geloopt van eene beweging in de bovenlanden, waarvoor geen grond bestaat. Uit een nevelachtig artikelje in de *Sumatra Courant* moet men opmaken, dat een paar ambtenaren zich ten Oosten van de bovenlanden, in de nabijheid der Kwantan, noodeloos aan beleedigingen hebben blootgesteld.

Rechtszaken.

* Het Openbaar Ministerie bij den Hoo-gen Raad, volkomen deelen de vonnis-sen van de eerste rechtshof, heeft heden tot *verwerping* geconcludeerd van het beroep, door den Officier van Justitie te Amsterdam ingesteld tegen het ontslag van rechtsvervolg van Professor Willemier, betreffende het niet afgeven als hoofd van eene inrichting van onderwijs (het Amsterdamsch Athenaeum) van de certificaten van inenting der studenten.

* Het Provinciaal Gerechtshof in Noord-Holland heeft heden Willem de Rooy, uit Hoorn, beschuldigd van poging tot moedwilligen doodslag, onder aanneming van verzachtende omstandigheden veroordeeld tot 3 maanden eenzame opsluiting en f 8 boete.

Voor hetzelfde Hof is heden het getuigenverhoor aangevangen in de zaak van C. Bobeldijk uit Twisk, in Noord-Holland, beschuldigd van brandstichting en diefstal. De beklaagde heeft het hem ten laste gelegde bekend. Morgen voortzetting van het verhoor.

Resolutie en Beraadslagen.

Aan A. W. J. Vlieg, serg.-maj. bij de instr.-comp. te Schoonhoven, is, als blijk van Z. M. goedkeuring en tevredenheid, wegens de redding op 4 Juli 1875 van een drenkeling uit het water aldaar, toegekend de bronzen med. alsmede een loffelijk getuigschrift.

— Benoemd tot ridder der orde van den Ned. Leeuw de heer J. M. Collette, insp., chef van het technisch beheer van den Rijkstelegraaf.

— De wijziging der statuten van de Vereeniging tot oprichting en instandhouding eener Spaarbank te Holwerde is goedgekeurd.

— Bij Kon. besluit is goedgekeurd de volgende wijziging van het Reglement der „Vereeniging tot bevordering van 't Volksonderwijs in Nederland“. In art. 4 van het reglement eene nieuwe alinea op te nemen, luidende: „alder, die het om ruden van financiëlen aard verlangt, kan lid worden tegen eene contributie van 30 cents.“

Kerk en School.

Verzameling van Recepten.
Ned. Herv. Kerk. Naar Dikslad, aan J. J. A. Ploos van Amstel, te Hilversum.

ADVERTENTIE.

Bevallen van een ZOON M. M. BOD,
geliefde Echtgenoot van
G. FREDERIKS.
ZUTTEN, 9 Oct. 1875. (7632)

Bevallen van een ZOON, H. BRUNT—
VAN DOORN. (7631)
RIETVELD bij Woerden, 8 Oct. 1875.

E Z R A. (7637)

Vrijdag 15 October, te 8 uur.
Lokaal *Eensgezindheid* (Spui).

OEFENSCHOOL

TER OPLEIDING VAN

Hulponderwijzeressen,

opgericht door de Afdeling Amsterdam,
van het Ned. Onderw.-Genootschap.

INSCHRIJVING voor den tweeden half-
jarigen cursus van 1875/76, ten huize van
den ondergeteekende (Kerkstraat bij de Leids-
schegracht 26) **Woensdagen 13, 20 en**
27 October, telkens des middags tusschen
1 en 2 ure.

De 1e Secretaris der Com-
missie van Bestuur:
(7629) J. H. SWILDENS.

Tengevolge der benoeming van den Heer
B. LABRUIJERE tot Hulponderwijzer aan
eene Christelijke School te Leiden, vraagt
het Bestuur eener dergelijke School te Alfen
a/R. een

PLAATSVERVANGER,

tegen primo Januari 1876, op een salaris
van f 500 's jaars. Adres aan den Hoofd-
onderwijzer A. VAN DER SLUIJS. (7634)

Er wordt tegen 1 November gevraagd
een bekwaam

Broodbakkersknecht,

liefst van de P. G. Adres franco, J. VER-
SLUYS, Klundert. (7628)

Men vraagt eene **JUFFROU** aan het
hoofd eener (7636)

NAAISCHOOL;

hoofdvereischen zijn positief Christelijke
beginselen, grondige kennis van het Wollen-
en Linnenaaien, en tact om het anderen mede
te deelen. Reflecteerenden gelieven zich te
adresseeren onder lett. Q., bij de Boek-
handelaren KEMINK & ZOON, te Utrecht.

In het klein gezin van een Predikant,
op een dorp nabij Alkmaar, wordt zoo
spoedig mogelijk gevraagd een (7605)

finke zindelijke Dienstbode

als Meid-alleen. Brieven franco, onder lett.
B., bij de Boekhandelaars J. VAN GOL-
VERDINGE & ZOON, te 's Gravenhage.

Een fatsoenlijke Burgerdochter, Chr. Ger.,
26 jaren oud, zag zich gaarne tegen 1 No-
vember hier te stede in een klein deftig
gezin geplaatst als

HUISGEUDSTER,

daar zij dusdanige betrekking eenige jaren
heeft waargenomen; kon het zijn zag zij
zich ook gaarne geplaatst als **KINDER-
JUFFROU**, daar zij veel liefde en ge-
negenheid heeft om met kinderen om te
gaan. Franco brieven, letter Y. Z., Bureau
van dit Blad. (7630)

ORGE L.

Er wordt TE KOOP aangeboden een zeer
solied **KABINET-HUISORGEL** met sprek-
kend front, ook geschikt voor eene kleine
Gemeente. Adres met franco brieven, onder
lett. A., bij den Boekhandelaar J. KRAAN,
Lange Nieuwe, te Amsterdam. (7633)

Omdat de prijs zoo klein en de deugd-
zaamheid zoo groot is der

Plant aardige Bedden

komen ze steeds meer in gebruik. Ze wor-
den thans naar verkiezing geleverd, met ge-
wone gestreepte tijk of met *geruite* tijk,
wardoor het niet noodig is een afzonder-
lijk overtrek te koopen, daar deze voor
beide dienst doet. (7608)

Goed gevuld met gestreepte tijk: 1/4 van
f 13, f 15 en f 17; 1/4 f 17.50; *geruite*
tijk: 1/4 f 15 per stel, van bed, peluw en
2 kussens.

Op franco aanvraag geschiedt de afle-
vering tegen rembours door

G. J. v. d. WAAL,
te RIJENEN.

Prima Spaansche Wijnen van Cadix aangevoerd.

Port, Madera, Malaga, Moscatel. Xeres
sec, Tintilla enz., in Spanje gebotteld, leve-
ren wij in kistjes van 12 flesschen, *origi-
nele verpakking* en desverkiezing gesor-
teerd; emballage vrij en franco vracht in
de voornaamste plaatsen van Nederland.

Onze WIJNEN zijn van uitstekende kwa-
liteit en van stempel van echtheid voorzien.
Uitvoerige *prijscouranten* worden op
franco aanvraag gaarne franco toegezonden.

Loseman & Luchsinger.

DEPOT O. Z. Voorburgwal, hoek Vreden-
burg, M 1, Amsterdam. (7630)

Extra bereid Zeegras,

leveren D. & M. GROOTES Gebrs.,
te Westaan, franco aan boord of stuwon,
bij partij tegen f 7 1/2 per pak van 100 kilogr.
Proefpakken a f 8, onder inzending van
postwissel. (7617)

GERMANIA.

Levensverzekering-Maatschappij te Stettin.

Verzekerd Kapitaal tot ultimo September 1875 f 121,350,292.
Reserve- en Waarborgkapitaal tot ultimo 1874 18,163,012.
Bedrag der betaalde verzekeringen tot ultimo 1874. 12,505,453.
Uitgebreide Verslagen en Prospectussen, zoomede alle gewenschte inlichtingen zijn
gratis verkrijgbaar, aan het Bureau der Germania, Haringpakkerij te Amsterdam en
alom bij de Heeren Correspondenten. (7635)
Hoofdinспекteur: Het "Bureau der Germania."
A. WOLFF. G. LUTTENBERG.

T. PEPPIK,

Mr. Molenmaker te Amsterdam, buiten de
Raambarrière No 587,

beveelt zich aan tot het maken van alle soorten van CACAO-, SPE-
CERIJ- en alle andere Maalwerken, zoowel door stoom- als wind-
kracht gedreven, tot civele prijzen. (7624)

Articles de Paris et de Vienne.

JACOB VAN COEVERDEN,
Kalverstraat, E 96. (7625)

Stearine-Kaarsen

die niet afloopen, wegende ruim 50 lood, in pakken van
6, 8 en 10 stuks. Prijs 75 Cent 't pak.

Singel over de
KK 356. **SANTEN & Co.** Appellmarkt.

Haarden en Kachels, Haardstellen, Striikkachels,
Turf- en Kolenbakken, Koekmachines, Ledekanten
en alle Huis- en Keukenbenodigdheden. (7619)

In Agentuur van den Heer HENRI ROGHMANS te Nijmegen, zijne *Calorifères*
Economique, van nieuwe constructie die 50 pCt. brandstof besparen, geen stof,
rook of stiklucht veroorzaken en eenmaal ontstoken den geheelen dag doorbranden.
Alsmede de *Gas Combureurs* of verbeterd stelsel van Gaskachels, dienstig voor
ieder Locaal, verwarmen met een kleine hoeveelheid Gas, door toevoeging van het
Zuurstof der dampkringslucht, uitmuntend, en zijn zeer zindelijk in het gebruik.

Koninklijke Nederlandsche
Stoomboot-Maatschappij.
Vertr. v. Vlissingen 1045 Nom.

DAGELIJSKE PASSAGIERSDIENST
(uitgenomen des Zondags) tusschen
VLISSINGEN-LONDON via SHEERNESS.

Voor deze dienst worden in verbinding met de Hollandsche IJzeren Ooster-, Rijn- en Staatsspoorwegen **DIRECTE BIJET-**
TEN, zoowel Retour als voor Enkele Reizen uitgegeven van en naar AMSTERDAM, ROTTERDAM, ARNHEM, 's-HAGE, UTRECHT,
HAARLEM, LEIDEN en VENLO. Informatien verstrekken de KON. NED. STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ te Amsterdam; de Heeren
BEST & DE GROOF, Agenten te Vlissingen en JOH. P. BEST, Hoofdagent, 122 Cannonstreet, London. (7614)

MAGAZIJN VAN PELTERIJEN,

Heeren Artikelen, enz.

Ondergeteekende bericht, dat hij steeds in voorraad heeft een *grote* sortering
solide PELTERIJEN, in alle bestaande kwaliteiten, welke zich door smaak en nette
bewerking onderscheiden, terwijl zijne bekende *billijke* prijzen tot aanbeveling
strekken.

G. L. BEERTRAAM,
Kalverstraat, 197.

NB. Veranderingen en Motzuiveringen worden ten spoedigste bewerkstelligt.

Marmeren Schoorsteenmantels.

NIEUWE SORTERING
Van de eenvoudigste tot de meest sierlijke
Modellen, in de
Magazijnen te AMSTERDAM, Bloemgracht, No. 77,
" " ROTTERDAM, Willemskade, No. 12,
VAN (7613)

G. & J. COOL, Fabrikanten.

Bekroond te AMSTERDAM 1866, te PARIJS 1867, te ARNHEM 1868.

De nieuw uitgevondene Naaimachine WHEELER & WILSON N°. 6.

met rechte naald is de beste machine der wereld! *Bewijzen:*
1e. Deze Machine is op de Weener wereldtentoonstelling in 1873 door de Jury,
door alle deskundigen, ja zelfs door concurrenten als de doelmattigste en solidste
erkend, en met den hoogsten prijs bekroond geworden.

2e. Eene commissie van het Amerikaansche Instituut te New-York heeft deze
Machine in al haar gedeelten grondig onderzocht en bevonden dat ze alle goede
eigenschappen bezit, welke de meeste tot nu toe bestaande ontbreken en diensgevolge
werd door genoemd Instituut op 14 November 1874 deze nieuwe Wheeler & Wilson
No. 6 Naaimachine de gouden medaille toegekend; eene onderscheiding, die sedert
jaren niet meer is ten deel gevallen aan fabrikanten in naaimachines.

3e. Op het congres van de Duitsche algemeene arbeidersbond, in het jaar 1874
te Dresden gehouden, heeft de Jury, (afdeeling kleedermakers) bestaande uit de vol-
gende beroemde kleedermakers, de Heeren:

Müller te Aaken, Schmidt te Dresden, Schaeffer te Weenen, Stratschulz te
Praag, Scheunert te Dresden, Spies te Breslau, Plate te Hannover, Geweke
te Berlin, Budke te Bromberg —

meer genoemde Naaimachine eenparig erkend als de beste voor alle stoffen en de
fabrikanten de heeren Wheeler & Wilson te New-York werden met den eersten prijs —
diploma eerste klasse — bekroond.

4e. Het is eene daadzaak, dat van de groote Naaimachine-fabrikanten de firma
Wheeler & Wilson uitsluitend haar echt Amerikaansch fabrikaat naar Europa expor-
teerd; daarentegen laten Singer, Howe enz. de voor Europa bestemde Naaimachines —
ofschoon voorzien van een certificaat als waren ze in Amerika gemaakt — in Glasgow
(Schotland) fabriceren, waar het arbeidsloon lager, het ruwe product goedkoper
maar ook minder van kwaliteit is.

Bovengenoemde, zooals ook *Clemens Müller Saxonia* en alle overige soorten Naai-
machines zijn in de bekende goede kwaliteiten steeds voorradig. — Van de nieuw
uitgevondene tweedraads Handmachine *Koningin Sophia* verwacht ik dezer dagen
wederom nieuwe grote zendingen.

Nadere inlichtingen geven de geïllustreerde Prijscuranten, die op franco aanvraag
ranco door het geheele rijk verzonden worden.

AMSTERDAM. **W. CRAMER.**

Detailverkoop, Rekin 45. (7621)
En gros verkoop- en herstelplaats, Haarlemmerhouttuinen No. 173, 175, 177.

A. HANNIER

vestigt de aandacht op zijne zuivere BORDEAUX-WIJNEN
der beste gewassen.

Steeds voorradig de gereputeerde Bordeauxwijn a f 26
per Anker, met accijns, proeflesschen a f 0.65.

Voorts alle andere Wijnsoorten, enz., volgens Prijscou-
rant, welke gratis en franco door het geheele rijk ver-
zonden wordt.

Adres: A. HANNIER, Oude Turfmarkt, 63, te Amsterdam.

NB. Voortaan geschieden alle afleveringen franco huis
door geheel Nederland.

UITGAVE VAN W. H. KIRBERGER, TE AMSTERDAM:

HET JAAR DES HEILS.

Levenswoorden voor iederen Dag.

EEN CHRISTELIJK HUISBOEK.

Dr. J. J. VAN OOSTERZEE.

Dit werk thans compleet verschenen zijnde, is alom verkrijgbaar a f 0.50,
of gebonden a f 2.80. (7610)

Door mij zal weder worden uitgegeven het

JAARBOEKJE

TEN DIENSTE VAN

Christelijke Jongelingsverenigingen in Nederland.

DERDE JAARGANG

voor het Jaar 1876.

Ten voordeele van het Nederlandsch Jongelingsverbond.

De teekening is opengesteld bij alle soliede Boekhandelaren. Prospectussen en
Intekenlijsten zijn algemeen verzonden. Aan Leden of Beschermers der Jongelings-
verenigingen, die dit goede en nuttige werk, evenals ten vorigen jare, wenschen te
bevorderen, wordt beleeft verzocht hunne teekening ten spoedigste op te geven, ten
einde mij in staat te stellen in het belang der opbrengst de hoegrootheid der oplage
zoo nauwkeurig mogelijk te berekenen. Het vorige jaar moesten vele orders wegens
uitverkoop onuitgevoerd blijven, waardoor de kas van het Nederlandsche Jongelings-
verbond evenmin wordt gebaat, als door de verspilde kosten eener te groote oplage.
(7518) A. VAN OOSTERZEE.

London-Chatham-Dover

Spoorweg-Maatschappij.

Vertr. v. London 7.10 's Nam.

Magazijn van Oude Boeken

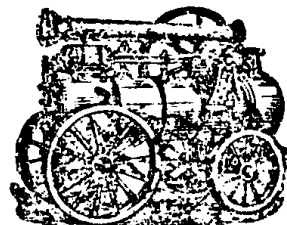
VAN

A. J. VAN HUFFEL, te Utrecht.

Verschenen: CATALOGUS No. 59, Wer-
ken over Natuur en Geneeskunde en No.
60—61 Godgeleerdheid, Stichtelijke lee-
tuur, Leerredenen enz. Op franco aan-
vraag worden deze Catalogussen franco en
gratis toegezonden. (7616)

Uit Bordeaux ontvangen

goede **BOODE TAFELWIJN**, bijzon-
der uitstekende door zijne versterkende
kracht en zachten, aangename smaak.
Wegens grooten voorraad a f 23 per 45
flesschen, f 11.50 per 22 fl. en f 5.75 per
11 fl. Per anker en daarboven franco door
geheel Nederland. Adres: J. H. VAN WIJK,
Wijkkooper te Amsterdam. (7600)

MARSHALL'S

VERTICALE en HORIZONTALE

LOCOMOBILEN

IN KOOP en IN HUUR.

Landré & Glinderman.

Koninklijke Magazijnen van
werktuigen. (7620)

Spuistraat 6 en 8. AMSTERDAM.

Belangrijke Prijsvermindering.

PSALMBOEKEN

met al de liturgische geschriften, in 16e.
uitgave H. DE HOOGH & Co. Gebon-
den in heel Linnen band. Prijs 60 Cents.
Wordt nu aangeboden voor 30 Cents,
100 Ex. a 25 Cents, door H. BOKMA,
Boekh. te Leeuwarden. (7622)

Bij B. H. BLANKENBERG Jr., te Am-
sterdam, is verschenen:

HET

BOEK VOOR ONZEN TIJD.

De Openbaring van Johannes
Leesbaar voor de Gemeente.

2 Deelen. f 4.50. (7613)

Bij den Boekhandelaar P. VAN DER
SLUIJS Jr., Vijzelstraat bij het Singel, No. 12,
Amsterdam, is verschenen:

De Hooge Belangrijkheid

DER

Theologisch-Exegetische Wetenschap

Rede gehouden bij de bevestiging van
den Welw. Heer NOORDZIJ, tot
Docent aan de Theol. School te Kampen.

DOOR

J. H. DONNER.

Prijs 25 Ct.

Bij overmaking van 25 Cts. in postzegels,
wordt een exempl. franco per post toege-
zonden. (7623)

Voor jonge Dames, Huismoeders,
Modenaaiers en Magazijnen!

DAMES-MODEGIDS,

Hollandsche uitgave van het Fransche
Tijdschrift "La Saison, Journal
des Dames."

Geïllustreerd Tijdschrift voor Dames- en
Kinderkleeding en Handwerken.

Prijs per kwartaal van 6 Nummers met
6 Patroonbladen f 1.40, idem met 6
gekleurde Modeplaten f 2.20.

De Dames-Modegids munt uit
door groote verscheidenheid van origi-
nele Fransche Modes en Handwerken
en levert voor elk seizoen de nieuwste
modellen. De fraaie afbeeldingen, vol-
slagen patronen en nauwkeurige be-
schrijvingen maken het naverken uiterst
gemakkelijk. Ook de prachtige, gekleurde
modelplaten worden te Parijs naar wer-
kelijke modellen geteekend. Uitge-
knippte patronen worden op aanvraag
geleverd. Men teekent met elk N°. in
bij alle Boekhandelaren en Postkanto-
ren, alsmede bij de Uitgevers P. NOORD-
HOFF & SMIT te Groningen. (7607)

NIEUW AANBOD.

Lees Aandachtig.

Voor f 1.40:

1e. Een Pak van het allerbeste WIT

ENGELSCH POSTPAPIER.

2e. 100 Extra fijne daarbij passende

ENVELOFFEN.

3e. Het prachtige Boekwerk met
fijne Titelpaats: **DE KINDEREN DER**
LIEFDEADIGHEID. Een Amerikaansch
verhaal door FRANCIS S. SMITH, ver-
taald door S. J. H. VAN DER NOORDA.

Alles bij elkander voor slechts f 1.40.

DOCH LET WEL!!!

Van het Boekwerk, dat eerst onlangs door
mij werd aangekocht, is een voorraad van
ruim 400 Exemplaren, en aangezien ik
deze eens spoedig van de hand wil doen,
besloot ik in 50 Pakken als *Premie* een
Lot toe te voegen in de Verlooting der eerst-
daags te houden Tentoonstelling van Ned.
Kunst-Industrie. In deze Verlooting, die
in het einde deser of wel in de eerste helft
der volgende maand plaats heeft, bevinden
zich prachtige Prijzen, zooals PIANO'S,
GOUDEN en ZILVEREN WERKEN, GE-
HEELE AMEUBLEMENTEN, KUNST-
VOORTBRENGSELEN, enz., enz.

Zoodat men voor f 1.40 PAPIER,
ENVELOFFEN en BOEKWERKEN
ontvangt en bovendien nog de kans heeft
een **GULDENLOT** in zijn pak te vinden.

Bij ontvangst van een Postwissel van
f 1.40 geschiedt de aflevering van dit on-
verklaarbaar koopje door (7615)

LAURENS JANSZON KOSTER,

Oude Doelenstraat, No. 1, te Amsterdam.